

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.І.
ВЕРНАДСЬКОГО

Навчально–науковий гуманітарний інститут
Кафедра державно-правових і гуманітарних наук

ЗВІТ

ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОГО ГУРТКА «ПРАВА ЛЮДИНИ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

за 2024–2025 навчальний рік

Керівник гуртка: Тетяна Макарова

Київ – 2025 рік

Науковий гурток «Права людини в умовах євроінтеграції» (далі – гурток) активно діяв протягом 2024–2025 навчального року при Кафедрі державно-правових і гуманітарних наук Навчально–наукового гуманітарного інституту. Робота гуртка була спрямована на поглиблене вивчення трансформації правової системи України, інтеграції *acquis communautaire* (права ЄС) та захисту прав людини крізь призму європейських стандартів у сфері публічного, цивільного та господарського права. Освітня програма успішно реалізована для здобувачів ступеня бакалавра, магістра та аспірантів.

Членами гуртка стали студенти спеціальності 081 «Право», які виявили прагнення розвивати навички критичного юридичного мислення (Legal Thinking) та готуватися до майбутньої професійної діяльності в умовах європейської інтеграції України. До засідань гуртка також активно залучалися викладачі кафедри державно-правових і гуманітарних наук, а також провідні юристи-практики та фахівці у сфері європейського права.

Зустрічі проходили регулярно у головному корпусі університету та в онлайн-форматі, що забезпечило безперервний та всебічний навчально-науковий процес.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ ТА ПРОВЕДЕНІ ЗАНЯТТЯ

СЕМЕСТР 1

1. **Вступне засідання та інституційний огляд ЄС** На першому засіданні було проведено знайомство з учасниками, визначено пріоритети наукових пошуків, а також детально розглянуто організаційну структуру та органи ЄС (Європейський Парламент, Раду ЄС, Європейську Комісію та Суд ЄС). Особливу увагу приділили концептуальним засадам верховенства права та захисту основоположних свобод як передумови сталого економічного розвитку країн європейської спільноти.

2. **Правовий порядок ЄС та джерела права** Було проведено семінарське заняття, присвячене вивченню сутності права ЄС, співвідношенню первинного та вторинного права, а також принципам верховенства та прямої дії права ЄС у національних правових системах країн-членів.

3. **Економічні свободи в ЄС та права людини** Проведено наукову дискусію щодо концепції чотирьох свобод внутрішнього ринку ЄС (вільного руху товарів, осіб, послуг та капіталу). Учасники проаналізували

правову природу свободи заснування бізнесу та права на підприємницьку діяльність, закріплених у Хартії основних прав ЄС, дослідивши правовий статус фізичних та юридичних осіб у господарській системі Євросоюзу.

4. **Соціально-економічна та екологічна політика ЄС** Засідання було присвячене вивченню європейських стандартів соціальної політики (захисту трудових прав, безпеки праці, боротьби з дискримінацією на робочому місці) та екологічної політики (*European Green Deal*) в контексті забезпечення права людини на безпечне для життя довкілля. Окремо досліджено правове регулювання корпоративної соціальної відповідальності суб'єктів господарювання.

5. **Договірно-правові засади відносин України та ЄС в умовах переговорів про членство** Учасники провели детальний юридичний аналіз Копенгагенських та Маастрихтських критеріїв членства. Досліджено процес скринінгу українського законодавства та актуальні виклики реформування (системних змін) цивільного та господарського законодавства України на шляху до повної відповідності стандартам ЄС.

6. **Фінальне засідання семестру: Захист наукових проєктів** Завершальна зустріч у першому семестрі була присвячена публічній презентації та захисту індивідуальних наукових проєктів. Студенти продемонстрували високий рівень підготовки за такими темами, як: «Свобода підприємницької діяльності в Хартії основних прав ЄС», «Вплив *European Green Deal* на правове регулювання українського бізнесу» та «Захист трудових прав в умовах гармонізації законодавства України із соціальним правом ЄС».

СЕМЕСТР 2

1. **Аналіз проєктної роботи та Хартія основних прав ЄС** Другий семестр розпочався з підбиття підсумків наукової роботи за минулий період та планування нових досліджень. Було проведено лекційне заняття щодо структури, юридичної сили та практичного застосування Хартії основних прав ЄС, а також засад шенгенського права та свободи пересування осіб.
2. **Європейська система захисту прав людини та практика ЄСПЛ** Особливу увагу було приділено Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. та юрисдикції Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Керівником гуртка та студентами здійснено детальний аналіз практики ЄСПЛ щодо України, зокрема в контексті

захисту права на справедливий судовий розгляд (ст. 6 Конвенції) та права на мирне володіння майном (ст. 1 Першого протоколу) під час вирішення цивільних та господарських спорів.

3. **Захист прав споживачів в ЄС** Проведено круглий стіл, присвячений європейським стандартам безпеки та якості продукції. Учасники досліджували правовий захист споживачів у сфері електронної комерції, протидію нечесній комерційній практиці та функціонування альтернативних способів розв'язання споживчих спорів (ADR/ODR) в ЄС.
4. **Право інтелектуальної власності та конкурентне право ЄС** Було заслухано доповіді щодо гармонізації законодавства про інтелектуальну власність в умовах цифрового єдиного ринку ЄС, співвідношення принципу вільного руху товарів з охороною прав інтелектуальної власності та засад антимонопольного (конкурентного) права ЄС.
5. **Забезпечення прав людини у кризових умовах та перехідний період** Засідання було присвячене актуальним питанням захисту прав власності та інвестицій в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України. Розглянуто європейський досвід функціонування спеціальних економічних зон та індустріальних парків із суворим дотриманням правових, екологічних та соціальних стандартів.
6. **Практичний блок: Симуляційні ігри та воркшопи** Для закріплення здобутих знань у другому семестрі було проведено низку практичних занять та інтерактивних правових ігор:
 - **Кейс-студія «Випадок дискримінації та захисту прав споживачів»:** Учасники вирішували прикладні правові ситуації, пов'язані з недобросовісною рекламою та порушенням умов контрактних зобов'язань за європейським зразком.
 - **Мозковий штурм «Нові правові ініціативи щодо захисту бізнесу»:** Розробка пропозицій стосовно покращення інвестиційного клімату та захисту прав суб'єктів господарювання в Україні відповідно до вимог Європейської Комісії.
 - **Симуляція «Судова драма»:** Моделювання судового процесу (на стику цивільного/господарського права та практики ЄСПЛ), де студенти виступали у ролях представників сторін та суддів.

7. **Підсумкова наукова презентація** На фінальному засіданні учасники гуртка продемонстрували підсумкові досягнення, презентували тези доповідей та сформулювали науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства України з метою прискорення євроінтеграційних процесів.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ГУРТКА У 2024–2025 н.р.:

- **Розвиток дослідницьких та аналітичних навичок:** Проведені засідання, дискусії та круглі столи значно підвищили рівень правової культури, критичного мислення та вміння працювати з міжнародно-правовими актами (директивами ЄС, рішеннями Суду ЄС та практикою ЄСПЛ).
- **Практична підготовка:** Завдяки симуляціям та кейс-студіям студенти опанували прикладні навички аргументації, побудови правової позиції та розв'язання складних юридичних колізій.
- **Наукова активність:** Учасники гуртка підготували низку наукових проєктів та тез доповідей, рекомендованих до публікації у збірниках матеріалів всеукраїнських та міжнародних конференцій Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського.
- **Комунікативні досягнення:** Студенти покращили навички публічних виступів, ведення наукового діалогу та презентації результатів власних досліджень перед академічною спільнотою та запрошеними фахівцями.

Керівник наукового гуртка _____ Тетяна Макарова